

Програма за Осмиот научен собир на млади македонисти

Програма за
Осмиот научен собир на млади македонисти
16 – 18 мај 2013
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје
Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје
Катедра за македонски јазик и јужнословенски јазици

16.05.2013 – четврток

9-10 ч. Регистрација на учесниците
10-11 ч. Отворање на собирот (поздравни обраќања)

11-11.30 Коктел

11.30-13.00 Прва сесија
претседавач: проф. д-р Живко Цветковски

1. Бојан Петревски (Македонија), „Дескриптивноста наспроти епистемичноста во последичните реченици“
2. Андријана Павлова (Македонија), „Улогата и значењето на учебниците при изучувањето втор јазик“
3. Катарина Ѓурчевска (Македонија), „Регистарот како функционална јазична варијанта и улогата на преведувачот“
4. Бобан Карапејовски (Македонија), „Говорот на с. Брајчино, Преспанско (врз материјалот на *Зборовник по брајчински* од Мето Јовановски)“
5. Аманда Гребер (Канада), „Добар јазик, добар граѓанин: јазичната практика и идентитетот во македонските читанки 1945-2000“

13.00-14.30 Пауза за ручек

14.30-16.00 Две паралелни сесии (ПЗ и П4)

ПЗ:

претседавач: проф. д-р Емилија Црвенковска

1. Бисера Павлеска-Георгиевска (Македонија), „Лексиката поврзана со земјоделската дејност во македонските средновековни требници“
2. Ана Ковачевиќ (Хрватска), „Leksemi s predmetkom bez- u makedonskom crkvenoslavenskom jeziku“
3. Борче Арсов (Македонија), „Бележењето на редуцијата на неакцентиранието во Кулакиското и во Трлиското евангелие во споредба со Кониковското евангелие“
4. Сандра Судец (Хрватска), „Именските сложенки во хрватскиот и во македонскиот црковнословенски јазик“
5. Александра Гецовска (Македонија), „Етимолошко-хронолошка анализа на словенскиот композит 'човек'“
6. Михајло Марковиќ (Македонија), „Губењето на еровите во Слеченскиот патерик“

П4

претседавач: м-р Гордана Алексова

1. Тунде Хатала (Унгарија), „За некои исти фразеолошки изрази во македонскиот и во унгарскиот јазик“
2. Тина Часар (Словенија), „Фразеологијата во македонските дневни весници“
3. Зоран Радически (Македонија), „Историзмите, архаизмите и неологизмите од германско потекло во македонскиот разговорен јазик“
4. Јана Илиевска (Македонија), „Поимот *толкувач* наспроти поимот *преведувач* во македонското законодавство и академската практика“
5. Марија Гркова (Македонија), „За вежбите поврзани со граматичките категории на именките од учебниците по македонски јазик за странци – почетно рамниште“
6. Марија Смирнова (Русија), „Дискурс за модата во македонските медиуми“
7. Панда Стојановска (Македонија), „Како 'зборуваат' животните во различните словенски јазици во споредба со македонскиот јазик“

16.00-16.15 Кафе-пауза

16.15-17.45 Две паралелни сесии (ПЗ и П4)

ПЗ:

претседавач: проф. д-р Симон Саздов

1. Јован Костов (Франција), „За еден нов пристап кон македонскиот глаголки систем“
2. Кармен Флорина-Саву (Романија), „A Nanosyntactic approach to Macedonian spatial prepositions“
3. Перчо Божиновски (Македонија), „Лингвистичка анализа на концептуалната метафора од аспект на когнитивната лингвистика во македонскиот јазик“
4. Ирина Кустова (Русија), „Особености на употребата на предложно-падежните конструкции во говорениот јазик“
5. Бисера Младеновска, Соња Крстевска, Наташа Николовска, Илија Трајковски (Македонија), „Сврзничките предикати *chociaz, choc, aczkolwiek, jakkolwiek* и нивните еквиваленти во македонскиот јазик“
6. Катерина Наумоска, Адриана Митровиќ, „На шо да клајме дикат? (План на теренско истражување на охридскиот градски говор)“

П4:

претседавач: проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска

1. Давор Стојановски (Македонија), „*Сестрата на Зигмунд Фројд* од Гоце Смилевски како историографска метафикција“
2. Владо Ефтимов (Македонија), „Односот кон историската матрица во македонскиот историски роман преку компаративна анализа на времето,местото и јазикот“
3. Петра Јурич (Словенија), „Хаику низ призма на цикличноста“
4. Милан Дамјановски (Македонија), „Метафикцијата во романот *Куклите на Росица* од Оливера Николова“
5. Душко Крстевски (Македонија), „Одисеј наспрема Орфеј или како ги раскажува Ѓузел своите митови и кошмари“
6. Марија Спирковска (Македонија), „Митот во современата македонска поезија наспроти англискиот модернизам“

17.05.2013 – петок

10.00-11.30 Две паралелни сесии (П3 и П4)

П3:

претседавач: проф. д-р Катерина Велјановска

1. Валерија Березина (Русија), „Функционирање и семантика лексем типа *море* в современом македонском јазике“
2. Јелена Стојковиќ (Србија), „Македонско –тел и српско –тел“
3. Милица Перик (Србија), „Кратак осврт на лична имена и нивову функцију у делима Петрета М. Андреевског“
4. Елена Обухова (Русија), „Сопствените имиња во преводите на сказните на А.С.Пушкин“
5. Нина Судимац (Србија), „Антропонимијска анализа личних имена у *Српском рјечнику* Вука Стефановиќа Караџиќа и *Зборнику* браќе Миладинова“
6. Јордана Шемко-Георгиевска (Македонија), „Образување на називи на апстрактни особини (*nomina essendi*) во македонскиот и во албанскиот јазик“
7. Зорица Трајкова (Македонија), „Убедливоста во/на политичките говори“

П4:

претседавач: проф. д-р Станислава-Сташа Тофоска

1. Елена Стоичовска, Васко Талевски (Македонија), „Контрастивна анализа на македонски и англиски поговорки“
2. Александра Коциќ (Македонија), „Предлогот *зад* во македонскиот и во рускиот јазик“
3. Наталија Лукомска (Полска), „Дали глаголскиот прилог во македонскиот јазик и современиот прилошки партицип во полскиот јазик имаат исто значење? Обид за семантичка анализа“
4. Ема Лакинска (Франција), „Проблемите при преводот на *Приказни за гуската* од Ги де Мопасан од француски на македонски јазик“
5. Марија Томанова (Србија), „Компарација на употребата на личните заменки во македонскиот и во српскиот јазик“
6. Елена Русеска (Македонија), „Македонско-полски паралели кај колокациите на поимот влада/wladza“
7. Драган Миташев (Македонија), „Колокации на поимот *rzad*/влада во полскиот и во македонскиот јазик“

11.30-11.45 Кафе-пауза

11.45-13.15 Две паралелни сесии (П3 и П4)

П3:

проф. д-р Томислав Тренивски

1. Филип Благадуша (Македонија), „Употребата на јазикот во рамките на друштените мрежи и интернет-медиумите“
2. Естер Хофман (Германија), „Judeo-Spanish Varieties in Macedonia“
3. Милена Саздовска, „Појавата на еврожаргон во македонскиот јазик“
4. Љупка Јовановска (Македонија), „Формите за обраќање во македонскиот јазик“
5. Соња Китановска-Кимовска (Македонија), „Double Negation in Macedonian and English: Acquisitional Issues“
6. Марија Ѓорѓиоска (Македонија), „Влијанието на факторот средина при усвојувањето на македонскиот јазик како втор“

П4:

претседавач: проф. д-р Весна Мојсова-Чепишевска

1. Наташа Младеновска-Лазаревска (Македонија), „Ликови помошници и противници во македонскиот јуначки епос за Марко Крале“
2. Ѓоко Здравески (Македонија), „Жедни за тишина“
3. Кристина Чендо (Хрватска), Дагмара Шалега (Полска), „Dijalogom o dijalogu (Intertekstualnost i autoreferencijalnost u *Genetici pasa Venka Andonovskog*)“
4. Мерсиха Исмајловска (Македонија), „Книжевното и визуелното во *Црни пророци* од Димитрие Дурацовски“
5. Алина Костриченко (Русија), „Приказната за главицата кромид и песната Св. Петар и мајка му од Зборникот на Миладиновци“

13.15-14.30 Пауза за ручек

14.30-16.00 Трета сесија

претседавач: проф. д-р Анета Дучевска

1. Елена Пренцова (Македонија), „Изучувањето на македонскиот правопис – клучен елемент во наставата по мајчин јазик во задолжителното образование“
2. Јана Михајловска (Македонија), „Аграматикалностите во македонската народна балада“
3. Темјана Поповска (Македонија), „Алтернативна култура; компаративна анализа на македонската и словенечката независна сцена“
4. Мирела Макурат (Полска), „Oral history i her-story како методологија во истражувањето на македонската историја на 20-иот век“
5. Бисера Младеновска, Илија Трајковски (Македонија), „Уставот од 3 мај 1791 (Konstytucja 3 maja) и Крушевскиот манифест 1903 – Полјациите и Македонците свои на своето“

**СЕКЦИСКО ПРЕДАВАЊЕ НА ТЕМА „ЗА ВЕЖБИТЕ ПОВРЗАНИ СО
ГРАМАТИЧКИТЕ КАТЕГОРИИ НА ИМЕНКИТЕ ОД УЧЕБНИЦИТЕ ПО
МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ЗА СТРАНЦИ – ПОЧЕТНО РАМНИШТЕ“
ОД Д-Р МАРИЈА ГРКОВА (КРАТОК ОСВРТ)**

**(УЧЕСТВО НА Д-Р МАРИЈА ГРКОВА НА VIII НАУЧЕН СОБИР НА МЛАДИ
МАКЕДОНИСТИ, ОД 16 ДО 18 МАЈ 2013 ГОДИНА. ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
„БЛАЖЕ КОНЕСКИ“, СКОПЈЕ)**

На Осмиот научен собир на млади македонисти што се одржа од 16 до 18 мај 2013 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје д-р Марија Гркова учествуваше со секциско предавање на тема „За вежбите поврзани со граматичките категории на именките од учебниците по македонски јазик за странци – почетно рамниште“. Во текот на излагањето д-р Гркова дискутираше за застапеноста на вежбите поврзани со граматичките категории кај именките во македонскиот јазик како странски од учебниците наменети за овој тип настава. Целта на истражувањето е да се анализираат решенијата на вежбите од два контролни теста спроведени меѓу студенти што го учат македонскиот јазик како странски во Република Македонија и меѓу студенти што го учат македонскиот јазик како странски надвор од нашата држава, односно во два лекторати по македонски јазик. Покрај ова, д-р Гркова нагласи дека терминот странски јазик се однесува на јазикот за кој нема можност да се изучува на ‘природен’, интерактивен начин, туку мора свесно преку специјална настава (Е. Црвенковска, Е. Петроска 2013:12). Македонскиот јазик е странски јазик за сите странци што живеат во Републикава, но и за луѓето што живеат надвор од неа.

Наставата по македонски јазик како странски претставува посебна сфера на македонистиката, која се развива повеќе од петдецениски период во РМ. Првиот конкретен чекор во однос на наставата по македонски јазик како странски, бил формирањето на Центарот за тестирање и за сертифицирање на македонскиот јазик како странски – ЦЕТИС МАК, кој официјално бил отворен во 2007 година. Идејата за негово оформување е да постои официјално тестирање и сертифицирање на македонскиот јазик како странски и сите активности поврзани со областа. За побрзо реализирање на оваа идеја бил инициран европскиот 9-месечен проект во рамките на програмата ТЕМПУС, а во рамките, пак, на овој проект бил подготвен тестот по македонски јазик како странски јазик – ТЕМАК (Пановска-Димкова, И., Гочкова-Стојановска, Т. 2010:541). Тестот бил оформен во согласност со стандардите претставени во Заедничката европска референтна рамка за јазиците (ЗЕРР, англ. Common European Framework of Reference for Languages - CEFR) поставена од Советот на Европа во 2001 година. Како што е познато, упатството ЗЕРР претставува еден вид библија за оние што се занимаваат со изготвување учебници, курсеви, тестови за изучување на еден јазик како странски (Дучевска, А. 2003:41).

Во натамошното презентирање на темата, д-р Гркова потенцираше дека за да постои успешна настава по јазик, воопшто настава, потребно е да има соодветни учебни помагала. Во рамките на македонистиката, за таа цел се изработени три нови учебници (за почетно, средно и за напредното ниво), наменети за наставата по македонски јазик како странски. Трите учебници (*Божилак* од Татјана Гочкова-Стојановска и од Искра Пановска-Димкова, *Сунница* од Гордана Алексова и *Виножито* од Анета Дучевска и од Симон Саздов) се изработени според упатствата на ЗЕРР.

За потребите на истражувањето на темата, истакна д-р Гркова, ексцерпиривме дел од досега објавените учебници по македонски јазик како странски наменети за почетно рамниште. Всушност, ги издвоивме вежбите во кои се вклучени граматичките категории на именките, подготвивме два контролни теста што ги спроведовме кај студентите од странство, користејќи ги следниве учебници: *Божилак* од Татјана Гочкова-Стојановска и од Искра Пановска-Димкова, *Македонски јазик за странци* од Ружа Паноска и од Александар Цукески и работната тетратка *Зборувате ли македонски?* од Татјана Гочкова-Стојановска и од Елени Бужароска. Целта на ова излагање е да се направи обид да се анализираат решенијата на вежбите од двата контролни теста. Контролните тестови беа спроведени меѓу студенти што го учат македонскиот јазик како странски во Република Македонија и меѓу студенти што го учат македонскиот јазик како странски надвор од нашата Република, т.е. во два лекорати по македонски јазик. Контролните тестови беа спроведени кај студенти што го учат македонскиот јазик во Р Македонија или надвор од Републикава. Па, според тоа, во овој труд се решивме анализата да ја поделиме во две групи, и тоа според мајчиниот јазик на студентите, т.е. според припадноста и според неприпадноста во групата на словенските јазици. Анализата покажа дека при подготвување вежби за која било граматичка категорија секогаш треба да се подготвуваат повеќе вежби, и поедноставни (со едно барање), особено при почетното усвојување, и посложени (со две или со повеќе барања), со навлегувањето во сложеноста на наставата, зашто не се знае за кои студенти ќе биде наменет еден учебник.

Кон сето ова, д-р Гркова наведе и неколку значајни заклучоци:

- 1) Кога станува збор за граматичката категорија *род*, особено треба да се посвети внимание на завршокот на именките, со оглед на фактот што нема по еден одделен завршок за секој род одделно. Потоа, треба да им се посвети поголемо внимание на студентите чиј мајчин јазик не познава граматички род (како што е турскиот), за кои треба да има поголем број вежби за усвојување на родот кај именките.
- 2) За полесно усвојување на граматичката категорија *број*, најпрвин е потребно да има вежби во кои ќе се бара менување на граматичките форми на именките од еднина во обична множина, но и обратно, од обичната множина во еднина. Секако треба да бидат застапени и вежби со избројана и со збирна множина во поголем број, така што тоа би довело до помал степен на мешање на наставките.
- 3) Со оглед на фактот што постпозитивниот член во македонскиот јазик е една од најважните негови специфичности, а членските наставки (за определност) се врзуваат и со родот на именките, треба особено да се посвети внимание за кои студенти се подготвуваат вежбите. Се разбира дека посебно внимание треба да им се посвети и на членските наставки со кои се изразува просторност (-ов, -ва, -во, -ве, -ве, -ва; односно: -он, -на, -но, -не, -не, -на).

Покрај усвојувањето на членските наставки и усвојувањето на граматичките категории кај именките воопшто, важна е компетенцијата во однос на граматичките категории и во рамките на именската група, но и во рамките на именка во реченица. Со тоа се отвора можност за понатамошни научни истражувања.